

ERGOTERAPİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

2025

1. M***** R*****
A***** Duyu Bütünleme Uygulayan Terapistlerin Vestibüler Sisteme Bağlı Fonksiyonlarının Değerlendirilmesi
2. E***** Ç***** Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Ebeveynlerine Verilen Eğitim Programının Aile İşlevsellik Düzeyine Etkisinin İncelenmesi
3. M***** Y***** Okul Öncesi Çocuklarda Ekran Maruziyetinin Motor Beceriler ve Duyusal İşleme Üzerine Etkisi
4. T*** K**** Okul Öncesi Çocuklarda İnce Motor Beceriler ve Duyusal İşleme Süreçlerinin İlişkisinin İncelenmesi
5. L***** G***** Eski Hükümlü Ebeveyni Olan Genç Yetişkin Bireylerde Aidiyet, Motivasyon ve Okupasyonel Performansın İncelenmesi

DUYU BÜTÜNLEME UYGULAYAN TERAPİSTLERİN VESTİBÜLER SİSTEME BAĞLI FONKSİYONLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Duyu bütünleme (DB) terapisi çoğunlukla ergoterapistler tarafından yaygın olarak kullanılan bir müdahale yöntemidir. Terapistler, bu müdahale yönteminde kullanılan materyaller ile yapılan aktiviteler sebebiyle yoğun şekilde görsel ve vestibüler uyaranlara maruz kalmaktadırlar. Bu durum DB terapisi uygulayan klinisyenlerin baş dönmesi ve denge bozukluğu gibi problemler yaşamalarına neden olabilir. Nitekim ergoterapistlerden alınan sözlü aktarımlar, bu durumu desteklemektedir. Literatürde yakın alanlarda duyu uyaranlara maruz kalma ile ilgili bazı araştırmaların olmasına karşın DB terapisi uygulayan klinisyenlerle ilgili bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu sebeple, DB terapisi uygulayan klinisyenlerin sürekli ve yoğun şekilde duyu uyaranlara maruz kalmalarının vestibüler sistemle bağlantılı fonksiyonlarını etkileyerek bir engellilik veya günlük yaşam aktivitelerinde (GYA) kısıtlılık oluşturup oluşturmadığı araştırıldı.

DB terapisi uygulayan klinisyenlerin, baş dönmesi engellilik durumları Baş Dönmesi Engellilik Envanteri ile değerlendirildi. Katılımcıların baş dönmesi ve denge bozukluğu gibi problemlerle ilişkili olarak GYA'daki kısıtlılık düzeylerini ölçmek için ise Vestibüler Bozukluklar Günlük Yaşam Aktiviteleri Ölçeği kullanıldı. Anketler, DB terapisi uygulayan ergoterapist ve fizyoterapistlere sosyal medya ve e-posta yolu ile iletildi. Elde edilen verilerin normal dağılıma uygunluğu histogram grafiği ile değerlendirildi. Katılımcıların anlamlı düzeyde bir engellilik veya GYA'da kısıtlılık yaşayıp yaşamadıklarını belirlemek için işaret testi yapıldı. Normal dağılım göstermeyen bağımsız iki grup karşılaştırmasında Mann-Whitney U testi, ikiden fazla grubun karşılaştırmasında Kruskal Wallis H testi kullanıldı. İstatistiksel analizler SPSS yazılımı ile yapıldı. Güç analizi için G-Power yazılımı kullanıldı.

Çalışmaya toplam 305 kişi katıldı. Araştırmanın dahil edilme kriterlerini karşılayan 232 katılımcının verileri analiz edildi. Elde edilen bulgulara göre, DB terapisi uygulayan klinisyenlerin baş dönmesine bağlı engellilik durumu toplam puanına göre engellilik yaşamadıkları ($p > 0,05$) ama emosyonel ve fiziksel alt boyutlarda engellilik yaşadıkları (sırasıyla $p = 0,027$; $p = 0,020$) görüldü. Bununla birlikte olgular yaş, cinsiyet, çalışma yılı, rehabilitasyon merkezinde çalışıp çalışmama, Snoezelen ekipmanlarını kullanma bakımından sınıflandırıldığında gruplar arasında bazı farklılıklar görüldü ($p < 0,05$). Ayrıca katılımcıların baş dönmesi ve denge bozukluğuyla ilişkili GYA'daki kısıtlılık düzeyleri toplam puanına ve alt boyutlarına göre bakıldığında terapistlerin GYA'da kısıtlılık yaşadıkları görüldü (tüm değerler $p < 0,001$). Ancak olgular yaş, cinsiyet, çalışma yılı gibi değişkenler bakımından sınıflandırıldığında gruplar arasında bir farklılık görülmedi ($p > 0,05$).

DB terapisi uygulayan klinisyenlerin, baş dönmesi ve denge bozukluğu gibi sorunlarla ilişkili olarak GYA'da problem yaşadıkları görülmektedir. Bu bağlamda terapistlerin gün içindeki DB terapisi seans sayılarının ve sürelerinin azaltılması gibi çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik düzenlemeler önerilebilir. Ayrıca DB terapisi seanslarının bir hafta içerisindeki dağılımı daha dengeli şekilde planlanabilir. Terapistlerin, görsel-vestibüler uyaranlara maruz kaldıklarında problem yaşamaları durumunda, belirtiler yok oluncaya kadar seanslara ara verilmesi tavsiye edilebilir. Bu bağlamda, DB klinisyenlerinin çalışma koşullarını ve sağlık sorunlarını düzenli olarak değerlendirmek önemli olabilir. Ayrıca, baş dönmesi ile denge sorunlarına neden olabilecek uyaranları azaltmak için çalışma ortamında duyuşsal ve ergonomik değişiklikler yapmak, klinisyenlerin olası risklerden korumasına yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Duyu bütünleme, duyuşsal uyaran, ergoterapist, baş dönmesi, denge bozukluğu, ergonomi

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNE VERİLEN EĞİTİM PROGRAMININ AİLE İŞLEVSELLİK DÜZEYİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Otizm tanısı alan çocukların gelişimsel ihtiyaçları, aile sistemini doğrudan etkileyerek ebeveynlerin psikososyal yükünü artırmakta ve aile işlevselliğinde çeşitli bozulmalara yol açabilmektedir. Otizmlili bireylerin desteklenmesinde uygulanan müdahalelerin kalıcı ve sürdürülebilir sonuçlar doğurabilmesi için ailelerin aktif bir şekilde sürece dahil edilmesi gerekir. Ebeveynlere verilen eğitim, davranışsal müdahalelerin öğretilmesini, doğal ortamda etkili uygulamalar yapılabilmesini ve ebeveynin çocuğuyla olan etkileşimini güçlendirmesini amaçlayan yapılandırılmış programlardan oluşur. Bu araştırma otizm spektrum bozukluğu (OSB) tanısına sahip olan çocukların ebeveynlerine verilen eğitim programının, aile işlevsellik düzeyine etkisini araştırmak amacıyla yapıldı. Çalışmaya 0-6 yaş arası OSB tanısına sahip olan ve rehabilitasyon merkezinde ergoterapi hizmeti alan çocukların ebeveynleri dahil edildi. Eğitim programı haftada bir defa olmak üzere altı hafta süreyle uygulandı. Birinci oturum yüz yüze, diğer oturumlar ise çevrimiçi platformda gerçekleştirildi. Eğitim programı araştırmacı tarafından görsel ve yazılı sunum eşliğinde aktarıldı. Ebeveynler ile ilgili demografik ve sosyal veriler oluşturulan bir formda kaydedildi. Ebeveynlerin eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında aile işlevselliği düzeyini ölçmek için Rehabilitasyonda Aile İşlevselliği Ölçeği kullanıldı. Araştırma tek gruplu ön-test, son-test izleme modeline dayalı deneysel bir çalışma tasarımına sahipti. Verilerin dağılım özelliklerinin normal dağılıma uygun olup olmadıklarına karar vermek için Shapiro-Wilks' testi kullanıldı. Normal dağılım gösteren bağımlı iki grup verilerinin karşılaştırılmasında bağımlı gruplar t testi kullanıldı. Aile işlevselliği düzeyinin bazı kategorik değişkenlere göre karşılaştırılmasında normal dağılım gösteren verilerde bağımsız iki grup t testi veya tek yönlü ANOVA analizi kullanıldı. Normal dağılım göstermeyen verilerde bağımsız iki grup karşılaştırılmasında Mann-Whitney U Testi, ilişkisiz iki ya da daha fazla grupların karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis H Testi kullanıldı. Anlamlılık düzeyi $\alpha = 0,05$ kabul edildi. Veriler SPSS yazılımı ile analiz edildi. Güç analizi için G-Power yazılımı kullanıldı.

Çalışmaya 23-54 yaş aralığında 37 olgu katıldı. Olgular 11 erkek ve 26 kadın katılımcıdan oluşmaktaydı. Katılımcı anneler babalara kıyasla çocuklarıyla daha güçlü ilişkiler kurduklarını, çocuklarının tedavi sürecinde daha fazla rol üstlendiklerini, gün içinde çocuklarıyla daha fazla vakit geçirmekteydiler. Verilen eğitim programı öncesi ve sonrası aile işlevsellik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark elde edildi ($t = -3,64$; $p < 0,001$). Aile işlevselliğinin farkındalık ($t = -3,31$; $p = 0,002$) ve rehabilitasyona katılım ($t = -2,15$; $p = 0,038$) alt boyutlarında ön test ve son test değerleri arasında anlamlı artış bulundu. Eğitim alan 35 yaşın altında olan katılımcıların rehabilitasyona katılım düzeyleri 35 yaşın üstünde olan katılımcılara göre anlamlı şekilde daha yüksekti. Çocukları ile arasındaki ilişki düzeyi orta düzeyde

güçlü olan ebeveynlerin rehabilitasyon süreçlerine katılımlarında, çocukları ile arasındaki ilişki düzeyi yüksek düzeyde güçlü olan katılımcılara göre daha çok artış gözlemlendi. Tutum ve davranış alt boyutunun ön test – son test değerleri arasında yüksek düzeyde anlamlı artış gözlemlendi ($t = -4,66; p < 0,001$). Toplumsal katılım alt boyutunun ön test ve son test değerleri arasında anlamlı bir fark tespit edilemedi.

Erken çocukluk çağı OSB tanısına sahip olan çocukların ebeveynlerine verilen eğitim programının ebeveynlerin aile işlevselliğini olumlu yönde etkileyebildiği sonucuna varılmıştır. Bu araştırmada ebeveynlerin otizmli çocuğuna yönelik tutum ve farkındalığının eğitim programı desteğiyle artırılacağı gösterilmiştir. Böylece ebeveynlerin rehabilitasyon sürecine katılımının önemi de gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ergoterapi, ebeveyn eğitimi, otizm, rehabilitasyon, katılım

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA EKРАН MARUZİYETİNİN MOTOR BECERİLER VE DUYUSAL İŞLEMLEME ÜZERİNE ETKİSİ

ÖZET

Son yıllarda dijital teknolojilerin hızla gelişmesiyle birlikte ekran temelli cihazlar çocukların günlük yaşamının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Özellikle erken çocukluk döneminde, ekran kullanımının artması çocukların gelişimsel açıdan doğal yaşantılardan uzaklaşmasına neden olmaktadır. Bu dönemde çocuklar, çevreyle kurdukları fiziksel etkileşimler aracılığıyla motor beceriler, duysal bütünleme ve sosyal-duygusal beceriler gibi çok boyutlu gelişim alanlarını desteklemektedir. Ancak ekran maruziyetinin artması, çocuğun aktif oyun, sosyal etkileşim ve duysal-motor uyarılara erişimini sınırlamakta; bunun sonucunda gelişimsel gecikmeler, dikkat problemleri ve davranışsal düzensizlikler görülebilmektedir. Bu araştırmanın amacı, 4–6 yaş arası okul öncesi çocuklarda günlük ekran maruziyet süresinin motor beceriler ve duysal işleme üzerindeki etkilerini incelemektir.

Araştırma grubunu, günlük ekran süresi 2 saat ve üzeri olan 39 çocuk; kontrol grubunu ise 2 saatin altında ekran süresine sahip 42 çocuk oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak Sosyodemografik Bilgi Formu, Bruininks-Oseretsky Motor Yeterlilik Testi–Kısa Formu (BOT2-KF) ve Duyu Profili Anketi (DPA) kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS versiyon 26 programı kullanılmıştır. Araştırma ve kontrol grubun karşılaştırılmasında veriler normal dağılıyorsa Bağımsız Örneklem t-Testi, veriler normal dağılmıyorsa Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır.

Araştırma bulgularına göre, ekran süresi yüksek olan çocukların hem motor becerileri hem de duysal işleme alanlarında kontrol grubuna kıyasla anlamlı düzeyde daha düşük performans gösterdiği saptanmıştır ($p < 0.05$). Motor becerilerin tümünde iki grup arasında anlamlı farklar bulunmuştur ($p < 0.05$). Duyusal işleme alanında ise oral duysal işlem, çoklu duysal işlem, görsel girdilerin düzenlenmesi, duysal girdilerin düzenlenmesi, duygusal-sosyal cevaplar alt başlıklarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük puanlar elde edilmiştir ($p < 0.05$). Ayrıca iki grup arasında kayıt çeyreğinde de istatistiksel açıdan anlamlı fark gözlenmiştir ($p < 0.05$).

Sonuç olarak, 2 saat ve üzeri günlük ekran maruziyetinin, erken çocukluk dönemindeki motor beceriler ve duysal işleme üzerine olumsuz etkiler yarattığı belirlenmiştir. Ekran maruziyetinin erken çocukluk dönemindeki motor koordinasyon, denge, hız, çeviklik gibi temel motor becerileri olumsuz etkilediğini göstermektedir. Aynı zamanda, çocukların duysal uyarılara karşı tepkiselliğinde azalma ve duysal bilgiyi işleme kapasitelerinde zayıflama gözlemlenmiştir. Bu durum, çocuğun günlük yaşam aktivitelerinde bağımsızlık, dikkat süresi ve sosyal katılım gibi işlevsel becerilerinde de sınırlılık yaratabilir. Araştırma, ekran süresi arttıkça çocuğun doğal çevreyle etkileşiminin azaldığını ve bunun gelişimsel zemin üzerinde baskı yarattığını göstermektedir. Bu bağlamda, okul öncesi dönemde ekran kullanımına yönelik ailelerin bilinçlendirilmesi, çocukların aktif oyun ve duysal deneyimlere

yönlendirilmesi, ayrıca riskli gruplarda duyu-motor gelişimi destekleyici ergoterapi temelli müdahalelerin yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Duyusal işleme, ekran maruziyeti, ergoterapi, motor beceriler, okul öncesi çocuklar.

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA İNCE MOTOR BECERİLER VE DUYUSAL İŞLEMLEME SÜREÇLERİNİN İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Okul öncesi dönem, çocukların sosyal, bilişsel ve akademik açılarından gelişime ve değişime açık olduğu kritik bir dönemdir. Bu dönemde ince motor becerilerin gelişimi önemli ölçüde çocuğun çevreden aldığı duyuşsal uyarılardan etkilenmektedir. Bu çalışma okul öncesi çocuklarda ince motor beceriler ve duyuşsal işleme süreçleri arasındaki ilişkiyi incelemek için planlanmıştır. Çalışmaya 4 - 6 yaş aralığındaki tipik gelişim gösteren 77 çocuk dahil edilmiştir. Çalışma Kırşehir Ergoterapi ve Danışmanlık Merkezinde yürütülmüştür. Katılımcıların demografik bilgileri Sosyodemografik Bilgi Formu ile değerlendirilmiştir. İnce motor becerilerini değerlendirmek için Bruininks-Oseretsky Motor Yeterlilik 2 Testi Kısa Formu (BOT2-KF) ve duyuşsal işleme süreçlerini değerlendirmek için ise Duyu Profili Anketi (DPA) kullanılmıştır. Demografik değişkenlere göre ince motor becerilerin karşılaştırılmasında ise iki grup olduğu durumlarda Mann-Whitney U testi ve ikinin üzerinde grup olduğunda ise Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. İnce motor beceriler ile duyuşsal işleme süreçlerinin ilişkisini incelemek için Spearman Korelasyon Testi kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS versiyon 26 kullanılmış olup, tüm analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ kabul edilmiştir. Cinsiyet açısından erkek çocukların ince motor beceri puanlarının kız çocuklara göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p = 0,011$). Dominant el kullanımına göre yapılan karşılaştırmada da sol elin ince motor entegrasyonunun sağ ele göre anlamlı derecede daha iyi olduğu bulunmuştur ($p = 0,046$). Ekran kullanım süresi ile ince motor doğruluk ve toplam ince motor beceri arasında güçlü düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p = 0,025$, $r = 0,856$). İnce motor beceriler ile yaş arasında istatistiksel açıdan pozitif yönlü, güçlü ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir ($p < 0,001$, $r = 0,682$). İnce motor beceriler ile duyuşsal işleme becerileri arasındaki korelasyonlara bakıldığında, dokunma işlemi ve çoklu duyuşsal işlem ile ince motor entegrasyon arasında güçlü düzeyde, pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki; oral işleme, hareket ve vücut pozisyonu ve duyuşsal işleme davranışsal sonuçları ile ince motor beceriler arasında güçlü düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler ve tepki verme eşliğini tanımlayan maddeler ile yalnızca ince motor entegrasyon arasında istatistiksel olarak zayıf düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p < 0.05$). Duyusal faktörler ile ince motor becerilerin korelasyonuna bakıldığında, duyuşsal girdi arama ile ince motor entegrasyon ve toplam ince motor beceriler arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde ilişki; duyuşsal tepki ile ince motor entegrasyon arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişki; oral duyuşsal hassasiyet ile ince motor doğruluk arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişki ve algısal ince motor ile tüm ince motor beceriler arasında pozitif yönlü güçlü düzeyde ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Duyusal çeyrekler ile ince motor beceriler arasındaki korelasyonlara bakıldığında, duyuşsal araştırma/arayış profili ile tüm ince motor beceriler arasında pozitif yönlü ilişki ve duyuşsal hassasiyet profili ile ince motor entegrasyonu arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Bu çalışma, okul öncesi dönemdeki çocukların duyuşsal işleme süreçleri ile ince motor

becerileri arasındaki ilişkiyi çok boyutlu olarak inceleyerek literatüre katkı sunmaktadır. Elde edilen sonuçlarda dokunma, oral ve çoklu duyuşal işleme gibi bir çok duyuşal alanda güçlü pozitif ilişkilerin bulunması, duyuşal uyaranların etkin şekilde işlendiği çocuklarda ince motor entegrasyonun daha gelişmiş olabileceğine işaret etmektedir. Ayrıca, yaş, cinsiyet, dominant el kullanımı ve ekran süresi gibi demografik ve çevresel faktörlerin de ince motor beceriler üzerinde anlamlı etkiler oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, ergoterapi müdahale planlarının çocuğun duyuşal profiline göre yapılandırılması gerektiğini ve erken yaşta yapılan duyuşal açıdan zenginleştirilmiş çevrenin ince motor beceri gelişimini olumlu yönde etkileyebileceğini göstermektedir. Sonuç olarak bu çalışma, ergoterapi uygulamalarında duyuşal işleme becerilerinin değerlendirilmesinin, ince motor becerilerin geliştirilmesine yönelik müdahale planlarının oluşturulmasında önemli bir kriter olduğunu göstermektedir. Özellikle okul öncesi dönemde hem duyuşal işleme hem ince motor becerilerde yapılan erken değerlendirmelerin, çocukların gelişimi açısından önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Duyusal İşleme, İnce Motor Beceriler, Okul Öncesi Dönem, Ergoterapi

ESKİ HÜKÜMLÜ EBEVEYNİ OLAN GENÇ YETİŞKİN BİREYLERDE AİDİYET, MOTİVASYON VE OKUPASYONEL PERFORMANSIN İNCELENMESİ

ÖZET

Yapılan araştırmalar, hapis cezasının yalnızca suçlular üzerinde değil, aynı zamanda onların aileleri ve toplum üzerinde de çeşitli olumsuz etkiler yarattığını ortaya koymuştur. Bu etkilerden en fazla zarar görenlerin, hapsedilmiş bireylerin çocukları olduğu bilinmektedir. Ebeveynin hapsedilmesi; çocuklar üzerinde akut ve kronik stres, ebeveyninden ayrılma, yaşam düzeninde değişiklik, izolasyon ve sosyal damgalanma gibi duygusal, psikolojik ve sosyal zorluklara yol açabilmektedir. Buna ek olarak, ebeveynin hapsedilmesinden kaynaklanan utanç ve mahcubiyet duygusu, genç bireylerin aidiyet hissini olumsuz etkileyebilir ve sosyal yaşamdan geri çekilmelerine neden olabilir. Aidiyet, genç yetişkinler için son derece önemli bir sosyal faktördür. Aynı zamanda, bu duygu; yetişkinliğe geçiş sürecine uyum sağlama, stresle başa çıkma ve genel yaşam başarısını artırma açısından koruyucu bir rol üstlenmektedir. Aidiyet ihtiyacının önemi ve bu ihtiyacın karşılanmasının psikolojik, duygusal, davranışsal ve fiziksel sonuçları üzerine geniş bir sosyal bilim ve psikoloji literatürü mevcuttur. Ancak uluslararası literatürde, aidiyetin dezavantajlı bireyler özelinde sınırlı biçimde ele alındığı görülmektedir. Bu çalışmanın amacı; eski hükümlü ebeveyni olan genç yetişkin bireylerde aidiyet düzeyini, bu düzeyi etkileyebilecek faktörleri ve aidiyetin motivasyon ile okupasyonel performansla olan ilişkisini incelemektir.

Katılımcılara ait sosyodemografik bilgiler için bir form hazırlanmıştır. Aidiyet düzeyleri Genel Aidiyet Ölçeği, motivasyon düzeyleri Yetişkin Motivasyon Ölçeği ve okupasyonel performansları Kanada Okupasyonel Performans Ölçeği ile değerlendirilmiştir. Anketler, avukatlar aracılığıyla ve Facebook uygulaması üzerinden katılımcılara ulaştırılmıştır. Elde edilen verilerin normal dağılıma uygunluğunu belirlemek amacıyla Shapiro-Wilk testi uygulanmış; ayrıca çarpıklık ve basıklık katsayıları incelenmiştir. Normal dağılım gösteren verilerde, bağımsız iki grubun karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t-testi; birbirinden bağımsız ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Farkın kaynağını belirlemek amacıyla post-hoc analizler yapılmıştır. Grup büyüklüğü 10 ve altında olan durumlarda, dağılımın normal olup olmadığına bakılmaksızın nonparametrik testler tercih edilmiştir. Normal dağılım göstermeyen verilerde, bağımsız iki grubun karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi; ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Genel aidiyet düzeyi ile motivasyon, okupasyonel performans ve performanstan duyulan memnuniyet arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon katsayısı ile analiz edilmiştir.

Çalışmaya toplam 87 kişi katılmıştır. Bulgulara göre, sosyodemografik faktörler arasında manevi ya da dini inanca sahip olma ile kabul edilme düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$). Ölçekler arası korelasyon analizinde; genel aidiyet düzeyi ile içsel motivasyon düzeyi arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = 0,319$; $p < 0,01$). Kabul edilme düzeyi ile aidiyet arasında ise orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki gözlenmiştir ($r = 0,433$; $p < 0,01$). Genel aidiyet düzeyi ile okupasyonel

performans düzeyi arasında zayıf düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = 0,307$; $p < 0,01$). Okupasyonel performans düzeyi ile kabul edilme düzeyi arasında da zayıf düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki mevcuttur ($r = 0,387$; $p < 0,01$). Ayrıca, genel aidiyet düzeyi ile okupasyonel performanstan duyulan memnuniyet düzeyi arasında zayıf düzeyde, pozitif ve anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Bu çalışma, eski hükümlü ebeveyni olan genç yetişkin bireylerde aidiyet, motivasyon ve okupasyonel performans arasındaki ilişkileri ortaya koyarak literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Elde edilen bulgular, özellikle aidiyetin içsel motivasyon ve okupasyonel performansla olan pozitif ilişkisini göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Ayrıca manevi inanç ile kabul edilme düzeyi arasındaki anlamlı ilişki, bu bireylerin sosyal ve psikolojik destek mekanizmalarına olan ihtiyacını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, dezavantajlı gruplarda aidiyetin çok boyutlu etkilerini anlamaya yönelik gelecekteki araştırmalar için önemli bir temel sunmaktadır. Bu bağlamda, aidiyet temelli müdahalelerin okupasyonel performans ve memnuniyet üzerindeki etkilerini inceleyen yeni çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Nedensellik ilişkileri netleşene kadar, bu olgu grubunda yürütülecek ergoterapi müdahalelerinde söz konusu ilişkiler dikkate alınabilir. Ayrıca, manevi inanca sahip olmanın aidiyet üzerindeki etkisi farklı araştırmalarla detaylı biçimde ele alınabilir.

Anahtar Kelimeler: Eski hükümlü, aidiyet, motivasyon, okupasyonel performans